

Janik László

Mesélj a halálról!

(Play Wesker)

A színpad előterében jobb oldalon konyha, a bal oldalon nappali szoba, közepén ágy, benne Viktor, épp felül fektéből és előrehajolva türelmesen hagyja, hogy Sonia szigorú tekintettel kicserélje a párnahuzatokat. A szoba tele kész és félig kész festményekkel és néhány kisplasztikával. Jobbra, hátul kerti asztal és székek, fölötte szárítókötelek három irányba. Viktor harminc év körüli, inkább kevesebb, mint több. Valaha erőteljes fiatalember. Sonia nála is fiatalabb, de öregesen öltözködő, csinos nő, haja kontyban. Az ágy mellett áll Maurice, Viktor régi barátja, kezében táska. Mikor Sonia kimegy, a két férfi rögtön életre kel.

Maurice - Viktor! Mintha nem tudná, hogy te hívtál.

Viktor - Édes barátom! Húzd ide azt a széket...

Maurice - Nem mondtad meg neki, hogy te hívtál?

Viktor - Rakd csak le nyugodtan a táskádat a földre.

Maurice - Mintha meglepte volna, hogy beállítok.

Viktor - Maurice, a legjobbkor jöttél.

Maurice - Miért nem mondtad meg neki, hogy felhívtál?

Viktor - Nem vagyok jól, mostanában nagyon vacakul vagyok.

Maurice - Sőt, mintha haragudott volna.

Viktor - Na, de na! Nézd ezt a napsütést! Szinte érzem, hogy belém hatol. Hogy megfiatalít! Öregem, óriási ez a napsütés! *(köhög)* Azért becsapós is. Olyasmire csábítja az embert, amire már nem futja az erejéből.

Maurice - És mondd, miért mondtad, hogy beteg vagy?

Viktor - A legjobbkor jutott eszedbe meglátogatni!

Maurice - Nekem?

- Viktor - Ezt hallgasd meg!
- Maurice - Te hívtál!
- Viktor - „Az a színészpédagógiai módszer, melynek kidolgozására vállalkoztam, nem általános elképzeléseket követ, de nem is egy névvel fémjelzett iskolát jelent. Szeretnék a színészképzéshez olyan sajátos tematikát létrehozni, mely nem Sztanyiszlavszkijt, Meyerholdot, Brechtet követi, hanem arra teszi képessé a növendékeket, hogy az említett irányvonalak bármelyikébe képes legyen beilleszkedni, és a képességeinek és lehetőségeinek megfelelően tudja választani munkájához. Ehhez elsősorban össze kell foglalni valamennyi rendszert, és olyan területekről kell kezdeni megismertetésüket, amikben leginkább hasonlatosak, hogy később az eltéréseket, különböző utakat szemléletesen érzékeltethessük. Nem hiszek az egyedül üdvözítő módszerekben, viszont hiszem, hogy valamennyi színésznek magának kell döntenie és vállalnia kell a felelősséget abban, hogyan és milyen közegben dolgozik.”
- Maurice - Remek! Mióta mondom! Nagyon jó kezdés, és nagyon termékeny teória. Régóta hiányzik egy ilyen összefoglaló mű. De most mindenképp előtt azt mondd meg, miért vagy ágyban?
- Viktor - Fenéket! Vacak. Idétlen, írástudatlan makogás. Olyan, mint amilyen én lettem. De azért kezdésnek nem rossz.
- Maurice - Hát persze. De most inkább az érdekelne...
- Viktor - Olyan könyvet persze nem tudok írni, mint akiktől tanultam mindezt, de hát mit csináljak, ha ők nem írnak? Hát majd én, a kalandor! Csak az a baj, hogy a kutyát sem érdekli már, hogy mi az igazi színház. Főleg nem a színészeket. Hülyeség! De hiába mondja ki az ember, senki se áll ki... eh... Maurice! Én meg fogok halni. Hat hónap, kilenc hónap, egy év. Az orvosok se tudják biztosan, hogy mennyi van még hátra. de nem sok.
- Maurice - Mi, hogy... én nem is tudom, mit mondjak... én...
- Viktor - Ne mondj semmit.
- Maurice - Te Viktor, én...
- Viktor - Nem, nem, ne haragudj, én vagyok a hibás, nem lett volna szabad, így lerohanjalak.

- Maurice - Viktor, ez borzasztó...
- Viktor - Tapintatlan voltam.
- Maurice - Az ég szerelmére, a végén még bocsánatot kérsz!
- Viktor - Nem is tudom, hogy mire számítottam.
- Maurice - Ez... ez nem lehet! Hé! Hát ez egy rossz vicc! Tévedés. Az orvosok folyton tévednek. Tudok egy esetet, amikor az orvosok már rég eltemettek valakit, és még...
- Viktor - Maurice! Ne akarj szédíteni! Én meg fogok halni. Leukémiám van. már harmadik éve várom, hogy mikor fordul kritikusra, és hát most bekövetkezett. Ezek az utolsó hónapok. És most hallgass egy kicsit, mert mondanék valamit. Az az igazság, hogy félek. De még mennyire! És el vagyok keseredve. Nézd, ezt a napsütést, hallgasd meg ezeket a hangokat. Meg ezek a könyvek. Kinek volna kedve ezt mind itt hagyni? Azok után, hogy ennyit harcoltunk, és végre talán elkezdődött valami! Nem akarom itt hagyni a világot. Beletörődnék abba, hogy ilyen, amilyen, csak élnék még egyszer annyit, mint eddig! Édes barátom, nagyon összetört a dolog? Nézd ezeket a párnákat. Minden áldott nap frisset hús. És lepedőt is! Hiába mondom neki, hogy fölösleges, meg se hallja., mert egyszer azt mondtam neki, hogy szeretem a frissen mosott ágynemű illatát. Hát most minden nap mos. Maurice, milyen sápadt vagy! Úgy sajnálom ezt az egészet! Hogy lehettem ilyen hülye!
- Maurice - Viktor, az ég szerelmére, ne hogy te kezdj engem sajnálni! Abszurdum, hogy... Jézusom, Viktor! De jó volna most, ha vallásos lennék. Hogy mesélhetnék neked a túlvilágról, mennyországról, reinkarnációról, vagy mit tudom én... mondhatnék valamit!
- Viktor - Helyes! Éppen erről van szó. Ezért hívtalak ide, hogy erről beszéljünk, már mint a túlvilági életről. De nem innál előbb egy csésze teát? Menj ki, légy szíves a konyhába, és kérd meg Soniát, hogy főzze meg, aztán olvasd el ezt, kérlek. Én addig pihenek egy kicsit. Mostanában hamar elfáradok. Csak arra vigyázz, hogy Sonia meg ne lássa. Mi az? Rogyadozik a lábad? Ha-ha-ha. Kiütöttelek, öregfiú? Szentségtörés így röhögni, mi? Még bele kell jönnöm a búbanatba. Te! Pszt! Ő nem tud semmiről.

Maurice visszamegy a szobába és leül az ágy mellé, a levelet olvassa, azalatt Sonia teát készít a konyhában.

Sonia - Nemrég említetted egy régi síelésünket, és nekem napokig nem ment ki a fejemből az a nap. Mintha most történt volna. Nem készültek fényképek, de én mégis úgy őröm az emlékeimet, mint színes képeket. Látom kipirult arcodat, ahogy incselkedve kanyarogsz előttem a lejtőn, és vissza-visszanézel. Látom magunkat, ahogy bukás után összefogódzva fekszünk a hóban és nevetünk, és látom azt a fűtetlen, hideg szobát is a turistaházban. Aztán eszembe jutott arról a napról egy másik is, amikor egy késő őszi szombat hajnalon felcsöngettelek, és felmentem hozzád és reggelig beszélgettünk és gyertyát gyújtottunk, meg megittunk egy üveg bort, ami a te nevedre volt címkézve. Eszembe jutott a kiömlött kakaó a konyhátok falán, meg hogy hányszor eljöttél elém esténként. Aztán az is, hogy a könyvtárba is elkísértél, és azt írtad egy papírra, hogy „Olyan, mint egy karácsonyi ajándék.” ...mindenek eszembe jutottak már...! és azok a pillanatok is, amikor randa és buta és kiállhatatlan voltam. De ezeket a pillanatok nem részletezem. És mindig eszembe jut, mennyit, de mennyit tanultam tőled. Jó és kedves vagy. Én pedig hebehurgya és bolond. A lelkemben őrök mindent, de mindent.

Maurice - Sonia?

Viktor - Sonia.

Maurice - Hát furcsa.

Viktor - A napokban hozta a posta, rendesen felbélyegezve, a többi levéllel együtt. Itt adta fel a sarki postán.

Maurice - Tudsz valami magyarázatot? Mi oka lehetett rá? Végül is ti... szóval, mi a kapcsolatokat... vagyis, milyen...

Viktor - Látod, ez a baj! Mindennek nevet akartok adni!

Maurice - Az isten szerelmére, Viktor, a világ már csak ilyen. Mindennek nevet ad, hogy meg tudja különböztetni a dolgokat egymástól.

Viktor - Hát ennek nincs neve.

- Maurice - Hogy-hogy nincs? Hát ti nem vagytok...
- Viktor - Nem, mi nem vagyunk... Sonia nem a szeretőm, nem az élettársam, nem a feleségem. Nem is volt soha. Bizonyos értelemben viszont több mindennél... de hát ezt most úgyis hiába mesélném.
- Maurice - És miért költözött ide?
- Viktor - Nem most történt. Körülbelül három éve. Akkoriban sokat voltunk együtt. Egyikőnk sem tudta megoldani a saját problémáit, ezért egyfolytában a másikéval foglalkoztunk. Nehéz napok voltak. Irtózatoss fejfájások gyötörtek és szédültem. Megint magas a vérnyomásom, gondoltam, gondoltam, és elmentem orvoshoz. De semmi. Másnap aztán kaptam egy telefont, hogy menjek vissza, mert találtak valamit. Bementem, és az orvos közölte, hogy nagyon magas a fehérvérsejtek száma. Csak így egyszerűen, bele a képembe! Szinte mérgesen, mintha én tehetnék róla. Furcsa volt. Nem éreztem se döbbenetet, se ijedelmet, nem ütött ki rajtam a veríték, és a pulzusom se vert gyorsabban. Csak olyan nagyon lelassult körülöttem az idő. Mindent olyan... lassított felvételben láttam. És akkor abba a lassított felvételbe beleúszott... ne nevéss ki, mert nem is tudom, hogy fogalmazzak... szóval úgy éreztem, hogy... előnt valami nagy szeretet. Azaz nem is éreztem, hanem inkább úgy volt, hogy egyszerre jobban értettem. És ez hatalmas megkönnyebbülés volt. Egyébként az orvos azt mondta, hogy „még semmi sem biztos, de a jelek arra mutatnak, hogy leukémia.” Mikor később megkérdeztem, mire számíthatok, azt mondta, hogy „ha csak egy pár aktát kell aláírnia, akkor nem sürgős a dolog, de ha milliomos akar lenni, akkor a maga helyében én nagyon sürgősen hozzálátnék. Jó esetben három év.” Most letelt. Akkor Sonia ideköltözött, bár nem tudott semmiről, és én azóta sem mondtam meg neki. Először csak úgy volt, hogy néhány napig, esetleg egy-két hétig marad, aztán többé nem került szóba az elköltözés. Most, hogy súlyosabbra fordult, szinte mindig mellettem van. Szedem a Mylerant és a Purinetholt, de egyre kevésbé hat. Még mindig össze-össze szedem magam, de már egyre lassabban. Sonia még mindig azt hiszi, hogy a vérnyomásom, de én tudom, mi következik. Mindjárt elmúlik.
- Maurice - Olyan szürke az arcod.

Viktor - Szürke? Ha-ha! Alszom egy kicsit és mindjárt magamhoz térek. De te most menj. Holnap gyere el, és holnapután is. Hagyd a fenébe a diákjaidat. Velem törődj. Nekem most rád van szükségem. Csak rád, és... De Soniának, kérlek szépen, Soniának egy szót se!

Sonia - Amikor megismerkedtünk, ki nem állhattalak. Néhányszor láttalak egy társaságban, és az volt a benyomásom, hogy rettenetesen nagyképű és beképzelt vagy. Kifejezetten utáltalak, és igyekeztelek kerülni is, amennyire lehetett. Aztán egy szép napon kaptam tőled egy szál vörös rózsát, és csak azért nem vágtam a fejedhez, mert nem akartam feltűnést kelteni. Néhány nappal később újabb rózsával állítottál be, de akkor már kifejezetten tolakodásnak vettem, pedig ha tudtam volna, hogy az nem is az utolsó! Soha nem felejttem azt a rejtélyes mosolyt az arcodon, ahogy a virágokat átadtad. Egyre jobban kihoztál a sodromból, és az ötödik vagy hatodik virág után kitörtem. Szinte zokogva kiabáltam, nem törődve már senkivel, hogy „fölösleges virágokat hordanod, ezzel nem érsz el semmit. Nálam nem érsz el semmit!” Te pedig szintén felindulva, de még mindig a rejtélyes mosoly mögül csitítottál, hogy nem is tudtam, mit akarsz elérni. Aztán dühösen ott hagytalak, de a virágot mégis elvittem, és később elgondolkoztam, hogy tényleg nem tudom, mit akarsz! Én arra gondoltam, amire a legtöbb fiatal nő gondolt volna, ha egy férfi rózsákat hord neki, de aztán rájöttem, hogy ez nem is ilyen egyszerű. Ettől kezdve érdekessé váltál számomra, és figyelni kezdtem rád. Apránként felolvadt a jég, és aztán egyik napról a másikra találtunk egymásra. Végre megértettem, hogy azokkal a virágokkal mit is akartál. Azóta sokat gondolok azokra a rózsákra, és sajnálom, hogy mind a szemétbe kerültek, hiszen ők segítettek gyereklányból asszonnyá válni. Legalábbis egy időre.

Viktor - Na?

Maurice - Hát igen. Bámulatos. Érdeemes lenne kiadni.

Viktor - Nem! Én nem azt a hülyeséget kérdem. Hanem a jegyzeteimet, a könyvem vázlatát.

Maurice - Ja, a vázlat! Az természetesen remek. Remek, mint minden, amihez nyúlsz!

Viktor - Szóval nem zavaros?

Maurice - Minden első fogalmazvány zavaros, Viktor. De ez nem jelenti azt...

Viktor - Zavaros hülyeség! Idétlen locsogás! Hagyjuk a fenébe.

Maurice - Ugyan, Viktor!

Viktor - Most már késő! Mesélj nekem a halálról!

Maurice - Hogy miről?

Viktor - Valakinek a haláláról. Egy ismerősödéről, mondjuk.

Maurice - Micsoda morbid ötlet ez?

Viktor - Egyáltalán nem morbid. Nagyon is ésszerű.

Maurice - Mondd, Viktor, nem inkább a könyvedről kellene beszélnünk?

Viktor - Az ráér. Gyerünk, mesélj!

Maurice - Nem tudok, zavarban vagyok.

Viktor - Azt hiszed, több értelme lenne, ha bujkálnék előle? Én most a halálról akarok beszélni.

Maurice - Az ég szerelmére, Viktor, ne tedd még nehezebbé a dolgomat.

Viktor - Szeretnék többet tudni róla. Barátkozni akarok vele. Mesélj! Vagy tudod mit? Olvasd!

Maurice - Mi ez? A kisherceg?

Viktor - Olvasd!

Maurice - „Azon az éjszakán észre sem vettem, mikor kelt útra. Nesztelenül megszökött. Mikor végre utolértem, elszántan, gyors léptekkel menetelt. Csak ennyit mondott:

- Ó, hát itt vagy...

És kézen fogott. De még mindig bántotta valami.

– Nem jól tetted. Fájni fog neked. Olyan lesz, mintha meghaltam volna, pedig nem is igaz.

Viktor - Nem is igaz...

Maurice - Én csak hallgattam.

- Ugye érted? Nagyon messze van. Nem vihetem magammal ezt a testet. Túl nehéz.

Hallgattam.

- Olyan lesz, mint egy levetett, régi kéreg. Miért volna szomorú egy levetett kéreg?

Hallgattam. Egy kicsit elbátortalanodott. De aztán újra összeszedte magát.

- Tudod, milyen jó lesz? Én is nézem majd a csillagokat. minden egyes csillag kút lesz, rozsdás csigával. És mind innom ad majd.

Hallgattam.

- Olyan mulatságos lesz! Neked ötszázmillió csengettyűd lesz, nekem ötszázmillió forrásom...

És most már ő is hallgatott, mert sírt...

- Helyben vagyunk. Most hadd menjek pár lépést egyedül.

De leült, mert félt. Aztán azt mondta:

- Tudod, a virágom... felelős vagyok érte. Hiszen olyan gyöngé! És olyan gyanútlan. Egyebe sincs, mint négy semmi kis tövise, hogy a világtól védekezzenek...

Leültem én is, mert nem tudtam tovább állva maradni.

- Hát igen – mondta – Ennyi az egész.

Egy kicsit még tétovázott, aztán fölállt. Lépett egyet. Én moccanni se bírtam. Csak ennyi volt: egy sárga villanás a bokájánál. Egy pillanatig mozdulatlanul állt. Nem kiáltott. Szelíden dőlt el, ahogyan a fák. Még csak zajt sem keltett, a homok miatt.

- Viktor - Tegnap vagy tízszer elolvastam a Cyrano végét. Már szinte kívülről tudom. Szerettem tervezgetni az utolsó perceimet is. Szeretnék hagyni magam után valamit. Majd itt álltok a két oldalamon, te meg Sonia. Megfogom a kezeteiket, és nem szólok egy szót se, csak...
- Maurice - Az istenért, Viktor!
- Viktor - Mesélj! Vagy neked még nem halt meg senkid? Barát? Rokon? Hát persze, anyád. Jól emlékszem. Mesélj róla.
- Maurice - Nem tudta magáról, hogy haldoklik. A veséje... Szóval, szorulása volt és folyton hányt. Már nem volt étvágya... Viktor, ez nekem nem megy.
- Viktor - De én kérlek!
- Maurice - Tulajdonképpen a rémülete volt számomra a legborzasztóbb. Ahogy teltek-múltak a napok, mindig evett egy-két falatot, aztán abbahagyta, mert az ínyét fájlalta, és végül kihányta az egészet, én meg tartottam a homlokát, és hallgattam a panaszkodását, hogy „Mikor? Mikor lesz már vége ennek a betegségnek?” Nem bírta felfogni, mi történik vele. Mérges volt, de azért még tréfálkozott. Jó napjain, amikor rendesen tudott enni és nem volt hányingere, felült az ágyban, kinyújtotta a kezét és keresztbe tette a száján az ujját. „Ne mondj egy szót se, csak reménykedj.” És amikor beadtam neki a tömérdek gyógyszert, mindig azt mondta, hogy „Na, a tablettákat még le tudom nyelni.” Egyszer meg emlékszem, ott ültem az ágya szélén, és ő egy kis tükörben nézegette magát, aztán egy idő múlva megszólalt: „Istenem, mi történt, hogy ilyen lett az arcom?” És két keze közé fogta a fejét, és úgy ingatta jobbra-balra, mintha valahogy helyre akarná rázni az emlékeit. Aztán hirtelen abbahagyta, és egyszerűen azt mondta, hogy „Ne csináljatok semmi cirkuszt körülöttem. Érted, ugye? Semmi cirkusz. Egyszer úgymint be kell következnie, előbb vagy utóbb.” Én úgy tettem, mintha nem érteném, miről beszél. Meg haragudtam is rá. De nem hagyta magát. „Én most már akármelyik pillanatban elmehetek. Egyik pillanatról a másikra. Egy, kettő, kész és vége! Mit lehet tenni?” Nem hittem, hogy valaha is sírni fogok, de akkor zokogtam. Rettenetes volt. Sírtam. Minden, ami kapcsolatos volt vele, egyszerre olyan élesen állt előttem, mint még soha, és gyötrelmesen drága lett énnekem. Emlékszem, milyen kínzó vágy fogott el, hogy újra fiatal legyen, főzzön a barátaimra, és szidjon meg, amiért későn jövök haza. Ő meg még nehezítette is a dolgomat

azzal, hogy úgy tett, mintha a világon a legtermészetesebb dolog lenne az, ami vele történik. Amint hogy persze az is. Csak annak nem, akivel éppen megtörténik. „Én már nem is bánom – mondogatta – csak béke legyen a földön, békesség, és szeretet a családban. Maradjatok együtt, és ne szomorkodjatok. Mert nekem már mindegy is.” Ahogy egyre romlott az állapota, és már elviselhetetlenül fájt az ínye, morfiumos fájdalomcsillapítókat kellett szednie. Ettől aztán jókedve kerekedett, de közben nem emlékezett a dolgokra és furcsa, befejezetlen mondatokban beszélt. „Mindjárt elmesélem, na, várj csak, mindjárt elmesélem az egészet.” De mit? Csak a jó ég tudja! Sose fejezte be. A végén már hiába adtam be neki a tablettákat, az se mind segített, úgy hogy odaültem mellé az ágyra, megfogtam a kezét és a karjaimba vettem. „Jaj, csak egy kis meleget, meleget! – mondogatta – a meleg a legjobb a világon.” „Takarózz be – mondtam neki – az ágyban átmelegszel.” De erre csak azt felelte, hogy „Az nem ilyen meleg.” Olyan kicsi volt, olyan töpörödött. Olyan drága. Nagyon szerettem.

Maurice - *(hangja telefonon)* Viktor?

Viktor - Persze, mi van?

Maurice - Ne haragudj, Vik, de nem tudok eljönni. Amerikába kell mennem.

Viktor - Azt akarod elhíttetni velem, hogy úgy mész, mint akinek a fogát húzzák?

Maurice - Tényleg ne haragudj. Csak két hétre megyek. Egy kollégám vakbélgyulladásra kapott, át kell vennem az előadó körútját.

Viktor - Jaj, de rossz dolgod lesz.

Maurice - Egyáltalán nem lesz rossz dolgom. És te csak ne sajnáld tőlem azt a kis utazást. Már öt éve nem voltam külföldön. De amint visszaérkeztem, jövök.

Viktor - Te, figyelj csak! Megint kaptam egy levelet.

Maurice - Soniától?

Viktor - Igen. Elküldöm, jó? Majd a gépen elolvasod. Pszt. Csönd. Jó utat.

Sonia - Egyetlen egyszer káromkodtam életemben igazán, egy este, amikor színházba mentünk. Hármasban voltunk egy barátnőmmel, de te a

szünetben eltűntél, és nem is kerültél elő a második felvonás alatt. Előadás végén egy darabig vártunk rád az előcsarnokban, aztán elkezdtelek keresni. A színészek büféjében találtam rád, egyedül ültél egy asztalnál, és látszott rajtad, hogy ittál. Mikor megláttál, sírva fakadtál, és elkezdted panaszkodni, hogy nem úgy mennek a dolgaid, ahogy szeretnéd. Aztán engem kezdted el szapulni, hogy nem törődök veled. Dühöngtél, sírtál, üvöltöttél velem. Nagyon nagy lármát csaptál aznap este, és amikor megelegeltem, visszakiabáltam, hogy „Dehogynem törődök veled, és persze, hogy értem, miről van szó, de ki vagyok én, hogy egy ilyen szarjancsi vigasztaljak! Mert tudd meg, hogy az vagy – mondtam – szarjancsi, és sajnáltatod magad.” Jaj, de ideges voltam. Vik, én akkor olyan ideges lettem! Még most is elfog a nevetés, ha rá gondolok. Nagyon buta képet vágta, rettenetesen meg voltál döbbenve. Én meg nagyon meg voltam elégedve magammal, és szó nélkül ott hagytalak. Később ezért nagyon haragudtam magamra, mert azért ott hagyni nem kellett volna, de akkor nem tudtam mást tenni. Te meg egész éjjel nem jöttél haza. Én meg egész éjjel féltettelek.

Viktor - Na, milyen volt a nagy babiloni szajha országa?

Maurice - Hát, magam sem tudom, hányadán állok vele. Mert tudod, minden szajha, bár felfalja az embert, közben azért minden idegszálát felbirizgálja! Hogy vagy?

Viktor - Tudod, mit vett a fejébe? Hogy kelje ki az ágyból, csomagoljunk össze, és utazzunk el egy tóparti színészüdülőbe, ahol néhány éve eltöltöttünk néhány napot egy társasággal. Ja, és hogy szálljunk meg ugyanabban a szobában, a 13-asban! Na, mit szólsz hozzá! Teljesen megkergült. Nem tudja, hogy én hal... Hát persze, nem tudja szegénykém. Nincs ez így jól, Maurice, nem tudom én ezt tovább csinálni. Azt hittem, bírni fogom, de nem megy. Féle, tudod, és borzasztó szerencsétlennek érzem magam. Folyton arra gondol az ember, hogy biztosan közbejön valami, történik valami... valaki fölhalál valami új dolgot, még időben. Ahogy mindig történik valami, nem? Ahányszor valami hülyeséget csináltunk vagy megbetegedtünk, mindig volt segítség, meggyógyultunk, megbocsátottak. Az nem lehet, hogy én most tényleg meg fogok halni! Ez egyszerűen képtelenség. Hogy ez az egész egyszer csak se szó, se beszéd, csak úgy megálljon, és kész, vége! Olyan borzasztóan megalázó

látni magamat, ahogy egyre jobban rettegek. Nézd! Én szeretem a világot! Olyan, amilyen, de szeretem! Szeretem! Szeretem! Egyszerűen és közönségesen szeretem! A fene egye meg! Nem szabad, hogy így lásson! Kitekeri a nyakamat. Megöl, ha így lát.

Maurice - Tessék. Ezt neked hoztam. Egy kis régiségkereskedésben találtam New Yorkban. Egy színpadkép, vázlat. Nézd csak meg jól, kinek a szignóját látod a sarokban?

Viktor - Cnalg. G. Cnalg. Ki az a Cnalg?

Maurice - Nézd csak meg jobban, biztos, hogy Cnalg? Először én is Cnalg-nak olvastam, de nézd csak meg jobban!

Viktor - Cnalg. Én most is csak Cnalg-nak olvasom.

Maurice - Nem lehet, hogy Craig? Gordon Craig?

Viktor - Craig? Uramisten, tényleg. Hú, de izgatott lettem. Úgy van! Egy igazi Gordon Craig vázlat! Köszönöm szépen! Na, ettől életre kelek. Semmi kétség, öregem, a test a lélek függvénye! Megpróbáltam elképzelni, milyen odaát.

Maurice - Viktor!

Viktor - Feltéve, hogy létezik. Te nem próbáltad még?

Maurice - Dehogynem, sokszor.

Viktor - Aztán, tudod arra gondoltam, hogy sokkal könnyebb lenne, ha hagytam volna hátra valamit. Valami maradandót. Egy darabot magamból. Végül is még gyerekeim sincsenek.

Maurice - De hát ott vannak az írásaid! És most ez a könyv...

Viktor - Ezt már nem fogom tudni befejezni.

Maurice - Fenéket, hiszen szinte kész van.

Viktor - Sose lesz kész, Maurice! Ha csak te be nem fejezed kegyeletből, vagy barátságból, vagy mit tudom én... ha megkérlek rá.

Maurice - Semmi szükség rá, szépen megírod és kész!

Viktor - Nem, Maurice! Már nem tudom, és azt hiszem, nem is érdekel.

- Maurice - Ugyan-ugyan! Egy-két nap, és elmúlik.
- Viktor - Igen, én is azt hiszem.
- Maurice - Megint más színben látsz majd mindent, és folytatod ott, ahol abbahagytad. Természetesen, ha valami aprósággal nem akarsz bíbelődni, azt én nagyon szívesen megcsinálom.
- Viktor - Köszönöm.
- Maurice - Fölösleges. Az a fontos, hogy ne hagyd el magad.
- Viktor - Nem, dehogy is! Tudod, ma jön az a dramaturg, akit ajánlottál! Elküldtem neki azt a három egyfelvonásost, mire telefonált, hogy ma feljön.
- Maurice - Ez azt jelenti, hogy akkor én ki vagyok dobva?
- Viktor - Dehogy vagy! Várd meg legalább, amíg felöltözöm. Nem akarom, hogy neglizsében lásson.
- Sonia - Elpusztult az orgonabokor. Nem tudom, mi történt vele, egyszer csak elszáradt. Emlékszem, amikor hoztad, csak egy szerencsétlen ki csemete volt, itt-ott néhány gyökérszőröcskével. Sokat ápoltuk, és nehezen maradt meg. Tavaly hozott először virágot, és utoljára is. A rózsáim is kezdenek elporladni a szobámban. Tudod, hogy AZ óta nem dobtam ki soha, egyetlen rózsát sem. Ott sorakoznak az ágyam felett kiszáradva, de néhány napja észrevettem, hogy töredeznek, porladnak, fogynak el, mintha még mindig élnének.

(Viktor belép, Maurice ijedten dugja el a levelet)

- Viktor - Ne siess annyira. Még nem jött meg. Nem iszunk egyet?
- Sonia - Emlékszel, amikor két hétig egy kisvárosban nyaraltunk, és egész nap nem csináltunk mást, csak barangoltunk a kis utcákon fel és alá? Fogtuk egymás kezét és sétáltunk, mint a szerelmesek. Dinnyét ettünk és sokat nevtünk. Aztán egyszer kitevedtünk a városból a környező hegyekbe,

és kitaláltuk, hogy megmásszuk a legmagasabbat. Mire felértünk, már elég késő volt, és a hegy tetejéről néztük a naplementét. Sokáig tartott, amíg lebotorkáltunk a sötétben, és visszatértünk a városba, de végig beszélgettünk, és végül nem is éreztük, hogy fáradtak vagyunk, pedig rengeteget gyalogoltunk, és a cipő is feltörte a sarkamat. Ott, azon a hegytetőn, rengeteg naptól perzselt, kiszáradt virág volt, és nem fogom elfelejteni, ahogy ott álltak rendületlenül, és halálukban is szépek voltak, ahogy vörösre festette őket a lenyugvó nap fénye.

Viktor - Képzeld, megkértek, hogy engedjem meg bemutatni a darabjaimat!

Maurice - Tudom.

Viktor - Nagyon tetszett nekik mindegyik, és kettőt szívesen műsorra tűznének. Gondolod, hogy amiatt...

Maurice - Nem hiszem, Viktor, hogy az állapotodnak bármiféle köze lehetne a dologhoz. Elvégre nem is tudhatják, hogy te... Azok a darabok tényleg jók. Értékesek. Nem szabad hagyni, hogy elkallódjanak.

Viktor - Biztosan erőre fogok kapni tőle.

Maurice - Egész biztosan. Ezért is gondoltam...

Viktor - Te intézted?

Maurice - Dehogysis! Mondom, hogy a darabok...

Viktor - Persze, persze, értelek. Jók.

Maurice - Igazi remekművek.

Viktor - Igen, tudom.

Maurice - Tudod, manapság nem nagyon születnek hasonló színpadi művek. Az ilyesmiért két kézzel kapkodnak. Én csupán felhívtam a figyelmüket, de ők maguktól döntöttek úgy, hogy...

Viktor - Értelek, Maurice! Nyugodj meg.

Maurice - Hát én nem is zavarok tovább.

Viktor - El akarsz menni? Várj még egy kicsit! Segíts levetkőzni, aztán elmehetsz. Tíz perc. Mit számít neked még tíz perc? Néha büntudatom van, hogy el-elszundikálok délutánoként. Mert még képes lesz napjában kétszer cserélni a huzatot. Be akarnak vinni a kórházba. Csak pár napra, legföljebb egy hétre. Egy kis kivizsgálásra. Azt hiszem, kitaláltak valami új gyógyszert. Talán azt akarják kipróbálni rajtam.

Sonia - Sokat sétáltunk és kirándultunk. Egyszer elvittél egy sziklához, és elmesélted, hogy addig ott még csak egyedül jártál. Valami veszélyes hegymászó ösvényen jutottunk el a szikla lábához, és én minden áron meg akartam mászni a sziklát is. Egy darabig tiltakoztál, aztán hagytad, hogy előtted elinduljak. Mindig tanácsokat adtál, hogy hova lépjek, hol kapaszkodjak, és a te hangod tele volt aggodalommal. De valahányszor visszanéztem, az arcodon inkább büszkeséget és bátorítást láttam. Tudtam, hogy örülsz neki, ha ügyes vagyok, ezért ügyes akartam lenni. Egészen könnyen feljutottunk, és a szikla tetején a szélbe tartottuk az arcunkat, és kicsit úgy éreztük, mintha repülnénk. Akkor valóban szálltam veled.

(kórház)

Viktor - Hosszú nóta lesz. Sokkal hosszabb, mint hittem. Hosszabb, mint ahogy ígérték.

Maurice - Tessék, a jegyzeteid, legépeltettem.

Viktor - Ja, persze. Ez se jó már. Romlik a látásom, hogy a fene egye meg! Mondták az orvosok, hogy ez lesz, de akkor is! Csak fekszem itt és asszisztálok hozzá, hogy megyek szét darabokra! A fene megette!

Maurice - Nagyon ígéretes ez a vázlat, Viktor! Remek dolgok vannak benne. Páratlan könyv lesz belőle.

Viktor - Te nem hiszel istenben, igaz?

Maurice - Azt hiszem, az nekem nem megy.

Viktor - Szóval nem megy. Na, hát nekem se! De hogy ez az egész egyszerre csak megszűnik, még hozzá örökre... hát, tudod, ez se fér a fejembe!

- Maurice - Te Vik. Elkezdődtek a próbák!
- Viktor - Egyszerűen nem megy a fejembe!
- Maurice - Hallod, Vik? Próbálják a darabodat és remekül megy!
- Viktor - Ennek az egésznek számomra nincs semmi értelme. Pontosan tudom, hogy ez fog velem is történni, és hogy még soha semmi ezt meg nem akadályozta, mégse akar belemenni a fejembe. Mert ez igazságtalanság. És nem látom az okát. Mert hát mit csináltam én, hogy ezt a rengeteg csodálatos dolgot, ami körülvesz, egyszer csak se szó, se beszéd, elvegyék tőlem? Mi? Mit csináltam? Hogy az isten verje meg! Istenem, hogy én mekkora marha vagyok!
- Maurice - Viktor! Viktor!
- Sonia - Rám találtál és megalkottál. Nem olyanná, amilyen másképp nem lehettem volna, hanem olyanná, amilyenné eleve lennem kellett. Nekem elég volt, ha csak arra gondoltam, hogy valahol létezel, jössz, mész, teszed a dolgodat, és én ettől biztonságban éreztem magam. Bennem virágok vannak. Virágok, amik mindig virulnak. Kicsattanó színek, robbanó erő. Látod, ugye? Ugye te is látod? Hát persze. Ezt fölösleges is volt kérdeznem. Nincs olyasmi, amit én ne lennék képes megtenni. Bennem vagy. Bennem van mindaz, amit tőled kaptam. Olyan voltam, mint egy tiszta lap, egy nagy, , fehér vászon, és te egy világot festettél rám. Vagy csak hagytad, hogy a világ rám fesse magát. Te vagy az én kősziklám. Amitől hatalmas erőt érzek magamban!

(Viktor karjában infúziós cső)

- Viktor - Háromóránként cserélik. Ha leveszik rólam, meghalok. Nézd! Csak valaki más vérének köszönhetem, csak ennek a vörös lének, hogy látlak, hogy szólok hozzád és gondolkodom... Az az igazság, hogy már nem is bánom olyan nagyon. Úgy vagyok veled, mint anyáddal. Most már megértem őt. Sőt, tudod, hogy még a kíváncsiságom is visszatért? Tudod, hogy mitől? Képzeld, öregem, a múltkor arra ébredtem, hogy az a gondolat jár az eszemben, hogy Leonardo da Vinci halott! És ettől valahogy megvigasztalódtam. Erre aztán tovább gondolkoztam, hogy

Mozart is halott, Szókratész is halott, Shakespeare is halott, Buddha is, Jézus is, meg Gandhi is, és Gordon Craig és Max Reinhardt is. És egyszer Sonia is meg fog halni. És ettől valahogy olyan nagy rend lett a világban. Egyszerű, de megnyugtató harmónia. Na, jól van öregem. Tessék.

Sonia - Szerettelek, Viktor! Magamba akartam gyűjteni belőled mindent. A hangod, a szavad, a dicséreted, a szereteted, a szánalmad – mind itt van már bennem, tudod-e? Nekem mindenem jó volt az életben, és ez továbbra is így lesz. Nem tudsz már itt hagyni magamra, mert már örökre bennem vagy. Istenem, micsoda butaság, hogy ennyit írok neked, ahelyett, hogy csak annyit mondanék, hogy szeretlek, mindig szerettelek! Hiszen te tudod, hogy ez mit jelent. Szóval ez a sok butaság, amit itt összefirkálok, ez a sok írás-beszéd-sírás-rívás, ez most mind neked szól, csak neked, mert benned megbízom. Mert csak benned bízom. Te is érzed, amit én. Tudod, hogy érted szétszakítanám magam, és érted élni is tudok. Tovább élek én helyetted is, édes Viktor. És ha majd egyszer megtalál az EMBEREM, akkor a gyerekeink a te gyerekeid is lesznek.

Tudod, drágám, én tudom, hogy majd vakító fényességet fogsz látni... éles, fájdalmas fényt, és akkor majd elválík egymástól igaz és hamis.

És akkor egyszerre minden az lesz, ami, és szépen minden értelmet kap. Hidd el nekem. Bízzál bennem. Egyszerre minden tiszta lesz és átlátható. És amikor meglátod ezt a vakító, nagy fényességet, egyszerre megszűnik majd minden fájdalom. A testi meg a lelki fájdalom is, és a szíved sem fáj már többé. Megszűnik a fájdalom egyetlen perc alatt. Sőt, még addig se tart. Egyetlen szempillantás alatt. Biztos, Viktor, biztos... Így leszünk vele mind, én mindig tudtam, hogy így lesz. És az már mindegy is, hogy hogyan történik meg velünk a dolog. Balesetben, kínok között... ágyban, vagy szikláról zuhanva. Mindenképpen bekövetkezik majd ez a nagy villanás, ez a fény, amihez fogható még egyikünk sem látott soha életében. Gyönyörű ez a pillanat, hidd el. Még az együgyűeknek is, mert egyszerre elszáll belőlük az együgyűség, akárcsak az örültből az örülség. Mert abban a pillanatban megismerik a halált, és ezért megismerik az igazságot. És a kettő ugyanaz. De te nem veszel el, nem tűnsz el örökre, mert te már itt vagy bennem, itt őrizlek, hidd el nekem, bízz bennem Viktorom, drága barátom, testvérem, szerelmem.